

L'ESTATUT DE L'AUTÒNOM I EL COL·LEGI PROFESSIONAL

Ponent: Àngel Llobet

DOCUMENT DE TREBALL-

Faes dona a conèixer les opinions expressades en els documents de treball, amb independència que les comparteixi o no

L' ESTATUT DE L'AUTONOM I EL COL.LEGI PROFESSIONAL

En relació amb l'epígraf descrivim diferents imputs susceptibles de ser objecte de debat i de possible reivindicació governamental. Aquests apunts els proposem a la Comissió Organitzadora d'aquest seminari com a idees a tractar entre els experts que participen en aquest encontre.

1. El RETA, el mutualisme professional i els Col·legis Professionals.

Segons la legislació actual, hom per poder exercir la professió dins de l'exercici lliure ha d'optar o bé per donar-se d'alta al RETA o bé vincular-se a una mutualitat professional.

El primer que es planteja rau en que l'opció sovint no es realitza en funció de la millor prestació, sinó del cost de la prima d'assegurança o del quantum de la cotització. Això no hauria de ser així; el professional hauria de decidir llur opció en funció d'altres paràmetres i no principalment i, mantes vegades únicament, en funció del cost.

A part d'això, tot i que les diferents mútues professionals han d'haver estat qualificades per poder ser alternatives al RETA, això no vol dir ni assegurar la solvència de l'entitat ni la garantia de les prestacions. A més, no està ben resolt l'assumpte vinculat al govern, direcció i gestió de les mútues. Massa vegades, aquestes estan controlades per grups enquistats en les mateixes que s'autoalimenten i expulsen qualsevol forani que vulgui participar, no només en la gestió sinó fins i tot en el control.

Cal també tenir en compte que amb l'ordenament legal de les assegurances privades, el mutualisme professional ha deixat de ser un mutualisme de previsió passar a ser una estricta entitat asseguradora amb tot el que això comporta. El desenvolupament de la Seguretat Social en llurs diferents règims i la perspectiva immediata del mutualisme, marcaran un camí en el que possiblement es produiran importants canvis i a la vegada implicaran possibles trasvassos econòmics entre els dos sistemes. Es a dir, avui no està gens clar que tant el professional adscrit al RETA com el que ho està al mutualisme professional s'hi mantinguin per sempre.

2. Les cotitzacions i prestacions en el RETA i en el mutualisme.

Sigui quina sigui la cotització de la prima d'assegurança, és evident que existeix un important decalatge entre el que hom cotitza i el que rep o rebrà. És del tot insostenible que al final de la vida professional, la pensió de jubilació sigui de misèria, com també és inacceptable que a aquestes alçades les principals cobertures que garanteix el règim general de la Seguretat Social no siguin aplicables als règims especials i en el mutualisme professional.

Cal revisar el sistema de prestacions del RETA i dels demás règims i, per una qüestió d'igualtat de drets, no hi haurien de coexistir unes prestacions de primera categoria amb unes altres de segona o tercera categoria. L'existència de cotització, els terminis de carència i l'historial de cadascú són els factors que determinarien el *quantum* de cada prestació, però no l'existència de les prestacions que haurien de ser aplicables a tothom.

Pel que fa a les prestacions del mutualisme, caldria fer front amb realisme a l'actual situació en la que aparentment es donen unes garanties però en realitat les prestacions són abastament insuficients i fins i tot testimonials. Això no pot continuar d'aquesta manera i cal aprofitar l'aplicació per imperi de la llei de la normativa sobre assegurances privades per resoldre la situació.

3. Jubilació, mutualisme i exercici lliure.

Aquest és un trinomi avui vigent, necessari per molts professionals per garantir llur qualitat de vida a causa de les baixes pensions, i pèssimament resolt.

Segons la normativa legal, les classes passives jubilades i /o incapacitades per qualsevulla activitat professional, no poden compatibilitzar la pensió amb rendes del treball, ja siguin pròpies o per compte aliè. En la pràctica però, el jubilat i/o incapacitat que pot fer-ho, fa compatible la pensió amb rendes del treball per compte pròpia. Com que la opció RETA *versus* mutualisme permet decantar-se per la segona, aparentment res impedeix cobrar pensió i treballar. Malgrat això el frau de llei és evident i, per tant, la possibilitat d'accions de retorn de quantitats indegudament percebudes pot ser activada per la inspecció de l'estat en qualsevol moment.

Això no significa pas que estiguem davant de conductes il·lícites, ja que la llacuna legal és real: no hi ha cap norma expressa que digui que el professional jubilat o amb invalidesa absoluta no pot estar donat d'alta d'exercici lliure. Per tant com que no existeix aquesta norma legal no es pot presumir l'existència d' il·lícits per part dels professionals afectats. El frau de llei s'ha d'interpretar com aquell que l'aplicació d'una norma legal provoca un resultat contrari al pretès per aquesta.

4. Actuacions professionals per mitjà de societats de capital

L'exercici professional en la vella pràctica del despatx unipersonal i artesà s'ha acabat. Ha estat substituïda per una manera de funcionar per mitja de societats limitades, societats limitades de nova empresa, societats anònimes, unipersonals (SA o SL), societats laborals, corporatives i fins i tot UTES, AIES i tota mena de *Joint Venture*. Tot això ha esdevingut com un allau sense tenir temps de poder-ho regular i implica greuges comparatius en l'exercici professional i el que és més important: inseguretats jurídiques. La solució no està en impedir aquestes instrumentals, sinó en regular-les amb una legislació ad hoc que tingui principalment en compte llur origen i finalitat professional.

Caldria que els diferents vehicles societaris i contractuals esmentats, tinguessin una regulació legal en *addenda* específica que contemplés l'activitat dels professionals. Des de fa anys, el Tribunal de la Competència d'Espanya qualifica l'activitat dels professionals com una activitat econòmica més. Això no pot ser així ja que l'activitat dels professionals és una activitat específica i singular que demanda la societat i de la que en deriven drets dels ciutadans en combinació amb el mitjà de vida únic o principal del professional. Amb aquesta definició resta clar que la regulació mercantil i contractual de les societats instrumentals dels professionals demana una regulació específica.

5. Societats professionals

Com ja hem apuntat en l'apartat 3, és el moment de promoure de nou les societats professionals en llurs diferents manifestacions com també les societats civils d'activitat entre professionals i les societats mixtes pluri- professionals.

Existeix en el dret comparat una important legislació i doctrina jurídica; fóra bo que a nivell estatal i també autonòmic estudiés seriosament aquest bagatge de *lege ferenda*.

6. El Dret de la competència i els professionals.

Les lleis de defensa de la competència i de la publicitat s'han fet *erga omnes* però sembla que en l'àmbit de l'exercici professional estigui permès el monopoli i l'oligopoli i aquests maldin a plena satisfacció. No es pot admetre que mentre el professional de bufet, estudi o taller s'ha de guanyar els clients un a un, les grans organitzacions visquin dels convenis, del *dumping* i el que es pitjor: de l'ús i abús d'un mercat de professionals contractats a baix preu en el que molt sovint el contractat en sap molt més que llur contractador.

7. Fiscalitat. (*Sotmes a possibles canvis*)

En aquest apartat també es produeix un greuge comparatiu a superar. Si hom s'organitza en societat de capital, sigui del tipus que sigui, tant pel que fa als guanys periòdics com les plus vàlues, sempre cotitza molt menys que si hom explota personalment llur professió. És a dir, el tractament de l'impost de Societats en relació a l'IRPF castiga sempre al segon en benefici del primer. L'IVA és un altre greuge a reformar ja que sembla poc justificable exigir el 16% als professionals i només demanar el 7% als restauradors quan el servei professional és una necessitat i la restauració un servei optatiu.

8. Consells econòmics i socials.

Tant a nivell estatal com autonòmic, els professionals hauran d'ocupar plaça en els Consells de Govern d'aquestes institucions i, com a mínim amb igual número de representants que sindicats i patronals.

9. Observatori dels autònoms.

La temàtica dels autònoms no quedarà resolta per una més o menys adequada legislació atesa la dinàmica d'aquests. És doncs imprescindible, crear un observatori estatal i autonòmic que en faci el seguiment.

10. Estadística

L' activitat econòmica generada pel sector, demana l'elaboració d'una estadística fiable que concreti dimensió, volum de negoci, efectes i avaluació del mercat a fi i efecte de que els ítems anteriors es vegin apuntalats i motivats per aquestes dades macro econòmiques.